

ζωῆς μας, εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ περιστοιχίζεται ἀπὸ κινδύνους. Ἐπαπειλεῖ τὸ σῶμα μας, τὴν ψυχὴν μας, τὴν ἀνάπανσί μας, τὸ μέλλον μας. Ξέρουμε, διὰν σχεδιάζομεν τὴν πιδ μικρὴ περὶ-πέτεια ποῦ μπορεῖ νὰ μᾶς φέρει ἡ ἐπιθυμία μιᾶς στιγμῆς;

Μποροῦμε νὰ φαντασθοῦμε πῶς μένει χωρὶς ἀποτέλεσμα ἡ πρᾶξις ποῦ ἐνώνει δύο ὄντα, ποῦ ἐνώνει δύο ὑπάρξεις;

Πῶς νομίζομεν πῶς εἴμεθα λησμονημένοι, διὰν δὲν ἀμφιβάλλομεν διὰ τὴν παρουσίαν μας!

Δὲν μποροῦμε νὰ εἴμεθα βέβαιοι πῶς εἴμεθα εὖνυχτις κάποτε, παρὰ ὅταν ἐξακολουθοῦμεν νὰ εἴμεθα ἀκούη. Καὶ τὸ χειρότερον ποῦ περιέχει ἡ προδοσία δὲν εἶναι τόσον τὸ ἐρεσιῶς κακόν ἀλλὰ τὸ κτύπημα ποῦ φέρεται σὶδὸ παρελθόν καὶ τὸ κάμνει σωροὺς ἀπὸ ἐρείπια.

Τέχνη

Αἱ μεγάλες μας χαρὲς ἔχουν τὴν αὐτὴν πηγὴν ποῦ ἔχουν καὶ αἱ μεγάλες μας λύπες. Δὲν τὸς αἰσθανόμεθα παρὰ μέσα ὅστιν πλησμοὶ ἡ μᾶς οὐγκινήσεως, ἡ ὁποία μᾶς φέρεται πρόσωπον πρὸς πρόσωπον μὲ τὸν ἑαυτὸν μας, μὲ τὸ μέσον μερικῶν οὐσιωδῶν αἰσθημάτων τῶν ὁποίων ἡ διέγερσις μᾶς δείχνει ὅτι ἔχουν τίς ρίζες τους βαθειὰ εἰς τὴν ψυχὴν μας. Ὅταν ἀφήσωμε νὰ πέσῃ τὸ βιβλίον γιὰ νὰ ἀκολουθήσωμε τὰς διορατικὰς σκέψεις μας ἕως τὴν ἐσωτερικὴν ζωὴν μας, διὰν ἡ τὰδε συνάτα ἡ ἡ τὰδε συμφωνία ἐξακολουθοῦν νὰ ἤχοῦν μέσα μας ἂν καὶ τὰ ὄργανα ἔχουν σιωπῇ, διὰν ρωτοῦμε μία εἰκόνα τῆς ὁποίας ἡ ἐντύπωσις μᾶς ἀκολουθεῖ, θὰ πῇ πῶς ἡ τέχνη ἄγγιξε τὰ οὐσιώδη τῆς αἰσθημάτων.

Τὰ λοιπὰ δὲν εἶναι παρὰ ψυχολογία, σμίλη, ἢ ἐγωϊσμός.

Ἐνὰ ἔργον δὲν εἶναι ὥραϊον παρὰ ὅταν εἶναι ἀνθρώπινον, διὰν ἀπλώνῃ τίς ρίζες του σὲ ζωντανὰς καρδιὰς.

G. BOURDON

ΞΕΝΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς πεντηκοστῆς ἐπετείου τῆς ἰδρύσεως τῆς Κεντρικῆς Ἀρχιτεκτονικῆς τοῦ Βελγίου ἐγένετο Διεθνὲς συνέδριον Ἀρχιτεκτονικὸν καὶ ἐκθέσις διεθνῆς τῆς Ἀρχιτεκτονικῆς ἐν Βρυξέλλαις.

— Ἀπέθανεν εἰς τὴν Πετρούπολιν, θῦμα τῆς πείνης καὶ τῶν στερησέων, ὁ μεγαλείτερος ποιητὴς τῆς νέας Ρωσικῆς γενεᾶς Ἀλέξανδρος Μπλόκ. Αἱ Μπλοσεβικαὶ ἀρχαὶ τοῦ εἶχον ἀρνηθῇ τὴν ἄδειαν ὅπως μεταβῇ εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Μὲ τὸν Μπλόκ ἐκλείπει ὁ ρωσικὸς τῆς γενεᾶς ἀπὸ τοῦ 1900 ἕως 1921. Ἐπὶ εἰκοσιν ἔτη ὑπῆρξεν ὁ ποιητὴς τοῦ ἰδεαλισμοῦ καὶ τοῦ ἔρωτος. Ἦτο ἡλικίας περίπου 40 ἐτῶν. Μαθητὴς τοῦ μεγάλου ποιητοῦ - φιλοσόφου Βλαδιμήρου Σολόβιεφ, ἐκληρονόμησε τὴν μυστικοπαθεῖ πίστιν εἰς τὸν

ἔρωτα, τὸν συμβολισμόν, τὴν μελαγχολίαν μιᾶς ψυχῆς ἡ ὁποία, κατὰ τὴν φράσιν τοῦ Λερμοντόφ, θρηνεῖ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον τῆς θλίψεως καὶ τῶν δακρύων, «νοσταλγοῦσα τὸν κόσμον τῶν Μακάρων καὶ τῆς Αἰωνίας Εὐδαιμονίας». Ἐνῶ ὅμως τὸ ὄνειρον τοῦ Σολόβιεφ ἐθαμπόφειγε μέσα εἰς τὰ σύννεφα, τὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου Μπλόκ ἔμενε πλησιέστερον πρὸς τὴν γῆν. Τὰ πρῶτά του ἔργα, τὰ περιφημὰ του οἱ «Δώδεκα», ὁ «Ἥλιος τῆς Ἀγίας Γραφῆς» ἀφιεροῦνται εἰς ἐν ἰδεῶδες καὶ μυστικὸν ὄν, τὸ ὁποῖον ἀποκαλεῖ ἡ «Ὡραία Κυρά». Δίπλα εἰς τὰ πνευματικὰ του ὁράματα ποῦ ἐπικαλεῖται ὁ Ἀλέξανδρος Μπλόκ, γνωρίζει ἐπίσης νὰ περιγράψῃ μὲ τὸν ζωντανότερον τρόπον τὴν ζωὴν τοῦ δρόμου καὶ νὰ καυτηριάσῃ τὰ ἐλαττώματα καὶ κακίας τῶν συγχρόνων του. Ὑπῆρξεν ἐπαναστάτης κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς Ρωσικῆς κρίσεως, εἰς τὴν ἐπιθανάτιον δὲ κλίνην του ἤλπιζεν ἀκόμη, ὅτι θὰ ἐβλεπε ν' ἀναδυεταί, μέσα ἀπὸ τοὺς μαύρους καπνοὺς τοῦ μίσους καὶ τοῦ αἵματος «τὸν Χριστὸν στεφανωμένον μὲ λευκὰ ρόδα» καὶ φέροντα εἰς τὸν κόσμον νέαν ἀπολύτρωσιν.

— Τὸ βραβεῖον Νόμπελ, τὸ ὁποῖον ὡς ἐκ τῆς διαφορᾶς τοῦ συναλλάγματος ἀνῆλθεν ἤδη εἰς ἡμῖς ἑκατομμύριον, ἀπενεμήθη εἰς τὸν Ἰσπανὸν συγγραφέα Ὑάκινθον Μπεναβέντε.

— Ἀπέθανεν ὁ μεγαλείτερος προσωπογράφος τῆς Γαλλίας Λέων Bonnat, εἰς ἡλικίαν προβηλικίαν. Περὶ τοῦ ἔργου του θὰ γράψωμεν προσεχῶς.

— Ἀπέθανεν ὁ γνωστότατος Γάλλος θεατρικὸς συγγραφεὺς Α. Καπύς.

— Ἐν Παρισίοις ἔχουν συγκεντρωθῇ ἀρκετοὶ Ἕλληνες καλλιτέχναι. Ὁ Κ. Δημητριάδης, ὁ Γαλάνης, ὁ Κογεβίνας, ὁ Λουκιδής, ὁ Σῶχος, ὁ Γαλανόπουλος, ὁ Μηταράκης, ὁ Ἰωαννίδης καὶ ὁ ἐκ Κ)πόλεως οὐμοριστὴς σχεδιαστὴς Μερτζανόφ.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ «ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΝ»

Ἑλλάς καὶ Ἰταλία.

Ἀξιότιμε Κύριε

Σὰς εὐχαριστῶ ἐνθέρμως διὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς πολυτίμου «Πινakoθήκης», διὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ γράμματός μου ἐν αὐτῇ καὶ διὰ τὸ ἐνθουσιώδες γράμμα σας.

Εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐργασθῶμεν διὰ τὴν ἰταλο-ἑλληνικὴν φιλίαν. Τὰ δύο Ἕθνη ἔτινα ἔδωσαν εἰς τὸν πεπολιτισμένον κόσμον τὰ μεγαλίστερα πνεύματα τῆς ἀνθρωπότητος, πρέπει νὰ ἐνωθῶσιν ἀδελφικῶς εἰς τὸν πολιτικὸν καὶ οἰκονομικὸν βίον των. Θὰ ζήσῃ ἡ Ἑλλάς καὶ τὸ αἶμα τῶν θυμάτων της θὰ στερεώσῃ ὅλα τὰ τέκνα της καὶ θὰ πραγματούσῃ τὴν ἐθνικὴν αὐτῆς ἐνότητα.

Μετὰ χαρᾶς ἀνέγνωσα τὰς βαθείας σκέψεις σας περὶ τοῦ βίου καὶ τοῦ κόσμου, καὶ θὰ μεταφράσω ὀλίγας ἀπὸ αὐτὰς εἰς τὴν Ἰταλικὴν γλῶσσαν. Ὅλοι αἱ συμπάθειά μου εἶνε διὰ τὴν Ἑλλάδα εἰς ταύτην τὴν φοβερὰν στιγμὴν, ἡ ὁποία φανερώνει τὸν ἐγωισμόν τῶν Μεγάλων Δυνάμεων τῆς Εὐρώπης.

Μετὰ τῆς ἐκφράσεως τῆς εὐλικρινοῦς μου ἐγνωμοσύνης καὶ φιλίας

Ρώμη, 6 Ὀκτωβρίου 1922 Dr A. PALMIERI

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

Ι. Ν. ΣΙΔΕΡΗ Έν Αθήναις

«ΤΙ ΣΚΕΠΤΟΜΑΙ»

(Αποσπάσματα κρίσεων)

Τὸ νὰ συλλάβῃ κανεὶς μίαν σκέψιν δὲν εἶνε ἀπολύτως ἀδύνατον πρᾶγμα, τὸ νὰ τὴν διατυπώσῃ ὑπὸ μορφήν φιλολογικὴν εἶνε τὸ σχετικῶς ἀκατόρθωτον. Πρέπει ἡ σκέψις αὕτῃ νὰ μὴ περάσῃ ἀπαρτῆρητος, ἀλλὰ νὰ ἀφίσῃ κἄποιαν συγκίνησιν εἰς τὸν ἀναγνώστην, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον κατορθώνει τελείως ὁ συγγραφεὺς τοῦ «Τὶ σκέπτομαι», ὁ ὁποῖος ἐκσπενδονίζει τὰς σκέψεις του τὴν μίαν κατόπιν τῆς ἄλλης, εἰς ἀδράν, σύντομην, γοργήν, ποικίλλουσάν εἰς χρωματισμοὺς καὶ εἰς ὕψος διατύπωσιν καὶ προξενεῖ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ σκέψις του εἶνε τὸ ἀπάνθισμα μιᾶς ἐντατικῆς του παρατηρήσεως καὶ μελέτης, ποῦ τοῦ δίδει τὸ δικαίωμα ν' ἀπορκίνεται καὶ ὅχι ἀπλῶς νὰ νομίζει.

Ἐκεῖνο ποῦ μοῦ ἄρσκει ὅχι ὀλιγώτερον ἀπὸ τὸ βιβλίον αὐτὸ εἶνε οἱ «Ὁρισμοὶ ἐκ τοῦ συγχνόου λεξικοῦ μου». Εἶνε κἄτι τι ἐντελῶς νέον καὶ τελείως ἀνεπιτήδευτον. Εἶνε ἡ χαριτωμένη ἐξήγησις τῶν λέξεων ποῦ μεταχειρίζομεθα εἰς τὴν καθημέραν ζωὴν, ὅχι ὅπως μᾶς τὰς διδάσκουν τὰ νεκρὰ λεξικά, ἀλλὰ ὅπως μᾶς ἐπέβαλλε νὰ τὰς ἐννοοῦμεν ἡ πεῖρα. Αἱ ἐξηγήσεις τὰς ὁποίας δίδει ὁ συγγραφεὺς πᾶλλονταὶ ἀπὸ σαρκασμὸν καυστικόν, καὶ φθάνει νὰ ἔχῃ κανεὶς τὸν κοινὸν μόνον νοῦν διὰ νὰ διακρίνῃ κάτω ἀπὸ τὴν λεπτήν αὐτὴν σάτυραν τὸ ἀνηλεὲς μαστίγωμα τῆς κοινωνίας καὶ τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ Κ. ὅμως δὲν λησμονεῖ ὅτι εἶνε καὶ ὁ συγγραφεὺς τόσον ὠραίῳν πεζῶν ποιημάτων καὶ εἰς τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ βιβλίου του, τὸ τιτλοφορούμενον «Ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν» μᾶς προσφέρει μερικὰς σελίδας ἀπὸ τὴν ποιητικὴν του πεζογραφίαν. Πιθανὸν νὰ ὑπάρχῃ ἀντίρρησης, ἀλλ' ἐγὼ φρονῶ ἀδιστακτικῶς ὅτι τὰ τεμάχια αὐτά, ἀποτελοῦν καθ' αὐτὸ πεζὰ ποιήματα. Ἡ μουσικότης τῆς σκέψεως καὶ τῆς ἀποδόσεώς των, ἡ ποιητικότης τῆς συλλήψεώς των, (ὅσον καὶ ἂν εἰς μερικὰ ἀπὸ αὐτὰ φαίνεται ἡ ρεαλιστικότης ὑπερβαίνουσα τὸν ἰδεαλισμὸν), ἡ ἡδονικὴ μελαγχολία τὴν ὁποῖαν ἀναδίδουν, ἡ ἔξαρσις τῆς συμβολικότητος τὴν ὁποῖαν ἀναζητεῖ παντοῦ, εἰς τὰ πλάσματα τῆς φαντασίας του, εἰς τοὺς ἀνθρώπους, εἰς τὰ ζῶα, εἰς τὰ ἄνθη καὶ τὰ φυτά, συντελοῦν ὥστε τὸ τελευταῖον καὶ ὠραιότερον αὐτὸ μέρος τοῦ βιβλίου του νὰ φαίνεται ὅτι δὲν εἶνε τίποτε ἄλλο παρὰ ἓνα ἁρμονικώτατον ποίημα, ἀπὸ τὸ ὁποῖον λείπει μόνον, καὶ ὅχι πρὸς βλάβην, ἡ ὁμοιοκαταληξία.

Τὸ τελευταῖον βιβλίον τοῦ κ. Καλογεροπούλου μᾶς παρουσιάζει τὴν πλουσίαν συγκομιδὴν τῆς ὠρίμου ἡλικίας ἐνὸς συγγραφέως, ὅστις ἔχει τελείως ἀνεπτυγμένην τὴν παρατήρησιν καὶ τὴν διανόησιν.

Εἰς τὰ διάφορα κεφάλαια τοῦ βιβλίου τούτου, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ κόσμημα τῆς νέας ἑλληνικῆς φιλολογίας, μᾶς παρουσιάζονται διάφοροι σκέψεις καὶ παρατηρήσεις τοῦ συγγραφέως ὑπὸ μίαν διατύπωσιν σύντομην, γοργήν, σφικτοδεμένην, μὲ κἄποιαν δόσιν δογματικότητος ἴσως, ἀλλὰ πάντως δικαιολογημένης, τόσον ἐκ τῆς ἀσφαλοῦς καὶ ἐπιτυχοῦς συλλήψεώς της, ὅσον καὶ ἐκ τῆς τελειωτικῆς ἐκφράσεως. «Ὅ,τι θὰ ἐχειρᾶζετο εἰς σελίδας πολλὰς ν' ἀναπτύξῃ ἓνας ἀρχαῖος, ὁ κ. Κ. τὸ διαγράφει εἰς ὀλίγας δυνατὰς γραμμάς, αἱ ὁποῖαι ἀφήνουν λίαν ἰσχυρὰν ἐντύπωσιν εἰς τὸν ἀναγνώστην.

Ἐπίσης ἀρίστην ἐντύπωσιν ἐμποιεῖ ἡ ποιικιλία τῶν θεμάτων τοῦ συγγραφέως παρμένων ἀπὸ τοὺς κύκλους ἐξ ἴσου τοῦ ἰδανικοῦ καὶ τῆς πραγματικότητος, ἀπὸ τὰς ἱστορικὰς παραδόσεις, τὴν κοινωνικὴν ζωὴν, τὴν συμβολικὴν ὀντότητα τῶν φυτῶν, τῶν ζώων καὶ αὐτῶν τῶν ἀψύχων ἀκόμη πραγμάτων. Ἰδεαλιστὴς εἰς τὴν σύλληψιν καὶ συχνὰ ρεαλιστικὸς εἰς τὴν ἐκφράσιν, τότε ἀποβλέπων πρὸς τὰ πράγματα μετὰ δόσιν εἰρωνείας καὶ ἄλλοτε μὲ ἐλαφρὰν μελαγχολίαν, κατορθώνει ὁ συγγραφεὺς πάντοτε διὰ τῆς ποιικιλίας τῶν θεμάτων καὶ τῆς ἐκφράσεως ν' ἀντικατοπτρίξῃ πιστῶς τὴν ζωὴν. Τὸ καλλίτερον μέρος τοῦ βιβλίου εἶνε τὸ τελευταῖον «Ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν», μερικαὶ σελίδες τοῦ ὁποίου εἶνε τέλειαι μουσικαὶ σκέψεις ὡς πεζὰ ποιήματα. Μόνον διὰ τὴν γλῶσσαν τοῦ βιβλίου, θὰ εἶχεν ἴσως νὰ παρατηρήσῃ τις, ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ πλησιάζῃ κἄπως περισσότερον πρὸς τὰς νέας ἀντιλήψεις.

Ἰω. Μηλιαδῆς.

Ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ κ. Σιδέρη τόμος κομψότατος ἐν ᾧ ὁ γνωστὸς καὶ διαπρεπὴς λογογράφος κ.Κ. περιέλαβε διαφόρους εὐφρεστάτας σκέψεις του, γραφείσας καὶ δημοσιευθεῖσας κατὰ διαφόρους ἐποχάς, ὡς καὶ ἄλλας τὸ πρῶτον ἡδὴ δημοσιευομένας. Τὸ ὠραίον καὶ τερπνὸν ἔμα καὶ διδακτικὸν τοῦτο βιβλίον χαρὰ κτηρίζει ἀνθηρὰ καλλιέπεια καὶ πρωτοτυπία ἰδεῶν, πλεονεκτήματα τὰ ὁποῖα διαφαίνονται εἰς πλεῖστα ἔργα τοῦ ἐγκυκλοπαιδικωτάτου καὶ γλαφυροῦ τῆς γλώσσης χειριστοῦ κ. Κ. ὅστις